

De fusie-ervaringen in een kleinstedelijk centrum : Bree

door Jaak GABRIËLS

Volksvertegenwoordiger,
Burgemeester van Bree.

★

Inleiding.

Vooraleer een aanvang te nemen met de evaluatie van de fusie in de kleinstedelijke centra moet er gewezen worden op een aantal algemene principes ten aanzien van een fusie-operatie. Vooreerst dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen : 1° fusie van een grote kern met een aantal kleinere kernen ; 2° fusie van evenwaardige kernen. Verder moet men rekening houden met een aantal feitelijkheden. Zo werden een aantal fusies doorgevoerd ondanks grote moeilijkheden, voortspruitend uit socio-culturele verschillen die onoverbrugbaar lijken. Dergelijke fusie-operaties zijn vooraf reeds gehypothekeerd en zullen niet bijdragen tot een beter beleid, integendeel. Anderzijds kan de fusie-operatie ook datgene niet opofferen wat voordien (in de autonome deelgemeenten), reeds goed functioneerde. De fusie is immers geen « *conditio sine qua non* » om een goed beleid te kunnen voeren. Ze betekende wel een uitbreiding van het gemeentelijk takenpakket dat zijn repercussies heeft op het beleid. Dit beleid moet erop gericht zijn de fusie tot één entiteit om te bouwen waarbij de participatiegedachte en een decentralistisch denken centraal staan.

I. Een situatieschets van de gemeente Bree.

Bij de evaluatie van de fusies in de kleinstedelijke centra wordt Bree als uitgangspunt genomen. Bree is een middelgrote gemeente in de Limburgse Kempen. In 1965 reeds fusioneerde Bree (bijna 7.000 inwoners) met Gerdingen en Beek (twee kleine plattelandsgemeenten) en kwam zo aan een bevolkingspeil van iets boven de 10.000 inwoners.

Bij de fusie van 1976 kwam Opitter bij Bree. Opitter was een kleine Kempische gemeente met 1.800 inwoners en fuseerde in 1971 met Tongerlo (een kleine dorpskern met ongeveer 900 inwoners). Op 1 januari 1977 werd deze gemeente Opitter (met Tongerlo) bij het gefusioneerde Bree gevoegd en dit vormt de huidige gemeente Bree. Bree is 6.700 ha groot en telde op 1 januari 1977 13.038 inwoners. De fusie Bree-Opitter in 1977 is door de bevolking vrij goed aangenomen. Tussen de voorheen afzonderlijke bestaande kernen die samengevoegd waren heerste er een grotere rivaliteit dan tussen diezelfde kernen na de fusie.

II. Vertegenwoordiging van de deelgemeenten.

De samenstelling van de gemeenteraad verliep vrij spontaan sterk in het voordeel van de kleine kern. Op de 23 raadsleden waren er 9 verkozen in Opitter-Tongerlo (of 39 % op 21 % van de bevolking) en 14 in Bree (61 % verkozenen op 79 % van de bevolking).

De lijst Verjonging (Volksunie-strekking) haalde 51,5 % van de stemmen en 13 van de 23 zetels (de CVP 9 en de PVV 1 zetel).

Door Verjonging werd er voor gezorgd dat ook in het Schepencollege de fusie goed tot haar recht zou komen. Op de 5 schepenzetels gingen er 2 naar Opitter (1 naar Opitter en 1 naar Tongerlo). Zodoende voelde, wat de vertegenwoordiging betreft, de kleine gefusioneerde kern zich onmiddellijk thuis.

III. Dienstverlening.

Op het vlak van de dienstverlening werd er gestreefd naar decentralisatie om ook in de kleinere kernen een degelijke service te verzekeren (zie tabel I).

TABEL I
Deconcentratie van de dienstverlening

<i>Administratie</i>	<i>Werklozencontrole</i>	<i>Verkoop vullinzakken en stickers</i>
Gemeentehuis Bree	Bree	Bree (alle dagen)
Gemeentehuis Opitter	Opitter	Opitter (éénmaal per jaar)
	Tongerlo*	Tongerlo (éénmaal per jaar)

* Alleen 's winters.

Verder wordt in de deelgemeenten steeds een ruimte ter beschikking gesteld voor de andere administraties (Belastingen, BTW, Kadaster, enz.),

zodat de mensen van de gefusioneerde gemeenten zich zelden moeten verplaatsen naar Bree.

IV. Effecten op het personeel.

Na de fusie werden er in het totaal en ongeacht het statuut 2,5 betrekkingen minder bezet ten overstaan van voor de fusie (tabel II). Nochtans worden er meer taken verricht maar efficiënter, door onder meer een betere uitbouw van de technische dienst. De sportdienst is een nieuw uitgebouwde dienst*.

TABEL II
Personeelssterkte vóór en na de fusie

	Personeelsleden voor de fusie	Na de fusie	Saldo
Administratie	15	18	+ 3
Technische dienst	43	38	- 5
Politie.	8	8	—
Brandweer	1	1	—
Zwembad	13	11	- 2
Sportdienst	0	1,5	+ 1,5

V. Financiële draagkracht.

Bijna elke gemeente kampt met financiële moeilijkheden. Zo ook is het in Bree financieel niet makkelijk. Nochtans is de begroting in evenwicht sinds 1979 en vertoont de rekening ook een batig saldo, ieder jaar opnieuw (tabel III).

Voor wat de intercommunales betreft is er weinig verandering voor of na de fusie. Wel heeft de gemeente Bree deelgenomen aan een pas opgerichte Intercommunale voor Verwerking van het Huisvuil (IVVA) samen met 8 andere gemeenten in regio 3 van de provincie Limburg.

De gemeente Bree heeft wel voor de formule van open en zuivere intercommunale geopteerd en dit is hier ook gerealiseerd. Van de bestaande intercommunales is intussen de E-39 (zoals alle intercommunales voor wegenbeleid) opgeheven. Voor het overige zijn er de reeds vroeger lopende engagementen van beide gemeenten.

* Met de bibliotheek werd geen rekening gehouden, indien wel zijn er twee betrekkingen meer dan vroeger, wegens erkenning van de bibliotheek bij KB.

TABEL III
Gemeentelijke begrotingscijfers

Begrotingsjaar	Gewone dienst	Buitengewone dienst
Voor de fusie		
1976 Opitter	14.055.080**	6.017.700**
Bree	99.136.450**	197.855.860**
Na de fusie		
1977	122.203.040**	194.189.200**
1978	125.767.124*	240.650.000**
1979	164.901.745**	537.223.000**
1980	187.544.310**	388.145.810**
1981	213.757.450**	342.400.000**
1982	229.698.840**	332.451.000**

* Deficitaire begroting.

** Begroting in evenwicht.

VI. Inspraak.

De inspraak van de bevolking is groter dan in de afzonderlijke gemeenten voor de fusie. Naast meer informatie via publikaties enz. worden er allerhande hoorzittingen gehouden i.v.m. problemen van ruimtelijke ordening (BPA-structuurplanning). Ook zijn er de gemeentelijke raden van cultuur, sport, jeugd, bejaarden, gezin, gehandicapten, middenstand en ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast is een recreatieraad voor de recreatiesporten. Met de bedoeling de burgers nauw te betrekken met het beleid en een optimale integratie van de kleinere kernen na te streven worden er systematische hoorzittingen georganiseerd door het College van Burgemeester en Schepenen en de OCMW-voorzitter; ieder jaar in oktober in elk van de 7 woonkernen. Daarmee is de gemeente begonnen vlak na de verkiezingen van 1976 en dit is ieder jaar systematisch volgehouden.

Slotbeschouwing.

Alles te samen is Bree een gemeente waar rechtstreeks contact van de bevolking met het beleid mogelijk is en ook gebeurt. De medewerking van de bevolking via de geboden participatiemogelijkheden bewijst hoezeer dit gewaardeerd wordt. Op die wijze is er een permanente en hechte band in plaats van de eenmalige confrontatie om de zes jaar. Dit systeem laat bijsturing van programma en voortdurend inspelen op concrete wensen waar nodig en mogelijk toe. Indien Bree representatief zou zijn voor de kleinstedelijke centra, dan is de fusie in dit type van gemeente goed verlopen. Doch eerst moet onderzocht worden hoe selectief ons voorbeeld is ten aanzien van al de kleinstedelijke centra. Stof voor onderzoek.

Summary : The amalgamation experiences of a small urban centre.

The amalgamation in the small urban centre, for which Bree is chosen as an example, may be considered to have been a success partially because a number of general principles with respect to the amalgamation operation were respected. The socio-cultural differences existing between the sub-municipalities could be bridged, which was not the case with other amalgamations. The municipal policy rests to a large extent on the concept of decentralisation and the participation of the citizen. Decentralisation was made concrete both with regard to the provision of services and with regard to the investments in the various centres. The participation of the citizen was implemented by hearings held systematically in the residential areas. The amount of personnel was reduced slightly in spite of the increased municipal tasks. This reduction was made possible by greater efficiency in the use of personnel and by better equipment. Financially, the municipality is having no difficulties, the budget is balanced, and the accounts show a surplus.